

Aktualitātes patvēruma tiesībās

Starptautiskā bēgļu diena

Starptautiskā bēgļu diena tiek svinēta katru gadu 20. jūnijā, lai godinātu un izceltu bēgļu spēku, drosmi un izturību visā pasaulē. Šī diena sniedz iespēju pievērst uzmanību tām grūtībām, ar kurām bēgļi sastopas, un atzīmēt viņu ieguldījumu sabiedrībā.

Starptautiskā bēgļu diena tika izveidota 2001. gadā, atzīmējot 50 gadus kopš 1951. gada Konvencijas par bēgļu statusu pieņemšanas. Šī diena kalpo kā atgādinājums par starptautiskās kopienas saistībām aizsargāt bēgļus un nodrošināt viņiem cilvēktiesības un pamata drošību.

Šajā numurā:

↓ Statistika, jaunumi, tiesu prakse, publikācijas, intervijas un misēkļu zelta fonds

Šis apkārtraksts ir izdots Latvijas Cilvēktiesību centra un ANO Bēgļu aģentūras (UNHCR) projekta "Juridiskās palīdzības sniegšana patvēruma meklētājiem un personām ar starptautisko aizsardzību un kapacitātes stiprināšanas pasākumi Latvijā" ietvaros. UNHCR neatbild par apkārtrakstā iekļauto saturu.

STATISTIKA*

Laika periodā no: 01.01.2024.-27.06.2024:

PATVĒRUMA IESNIEGUMI:

405

no tiem 62 atkārtoti un 61 atsākti

PERSONU SKAITS

282

Nepilngadīgie bez pavadības

11

vecumā no 14 līdz 17 gadiem

Aizturēti

205

valsts drošības apsvērumu dēļ

Laika periodā no: 01.01.2024.-31.05.2024:

Valsts robežsardzē ir uzsākti **50 kriminālprocesi:**

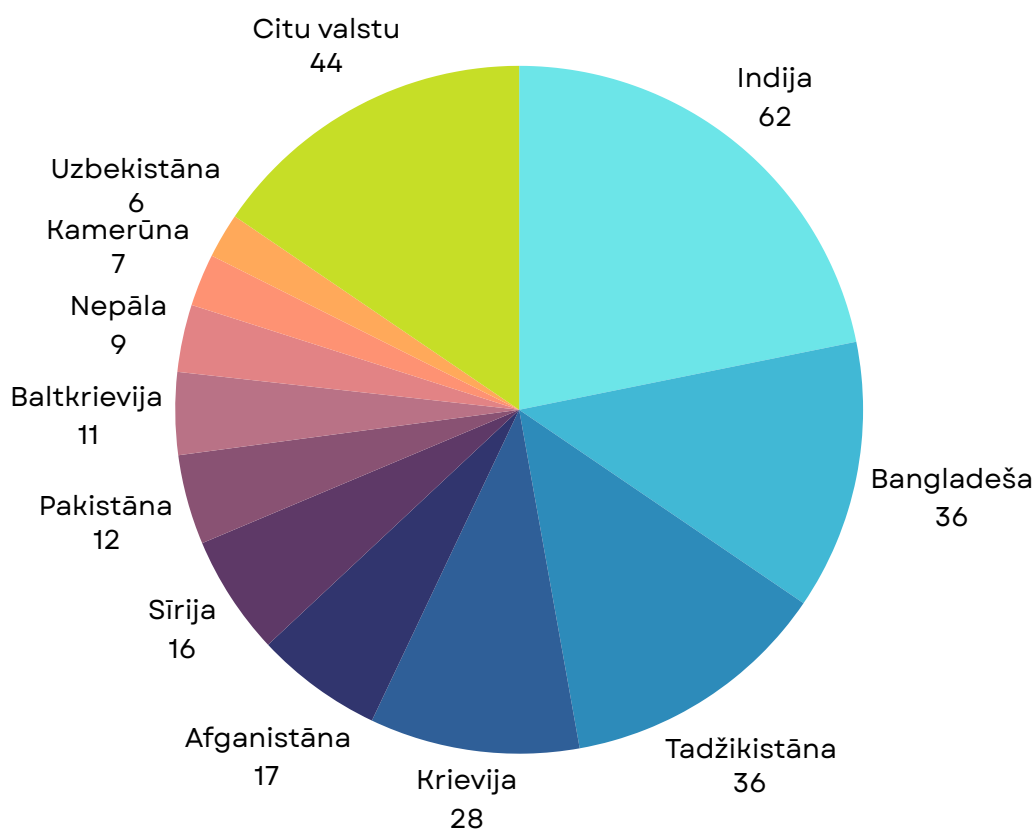
- 16 - par valsts nelikumīgu robežas šķērsošanu (KL 284.pants);
- 19 - par nodrošināšanu ar iespēju nelikumīgi uzturēties Latvijā (KL 285(prim)pants);
- 13 - par personas nelikumīgu pārvietošanu pāri valsts robežai (KL 285.pants)
- 2 - uzsākti pēc noziedzīgu nodarījumu kopības: KL 285. un 285(prim) pants.

STATISTIKA*

Situācija uz 2024. gada 30. jūniju:

- 284 patvēruma meklētāji,
- no tiem - 43 nepilngadīgie ar pavadību un 10 nepilngadīgie bez pavadības.

PATVĒRUMA MEKLĒTĀJU SADALĪJUMS PA VALSTĪM (SKAITS):

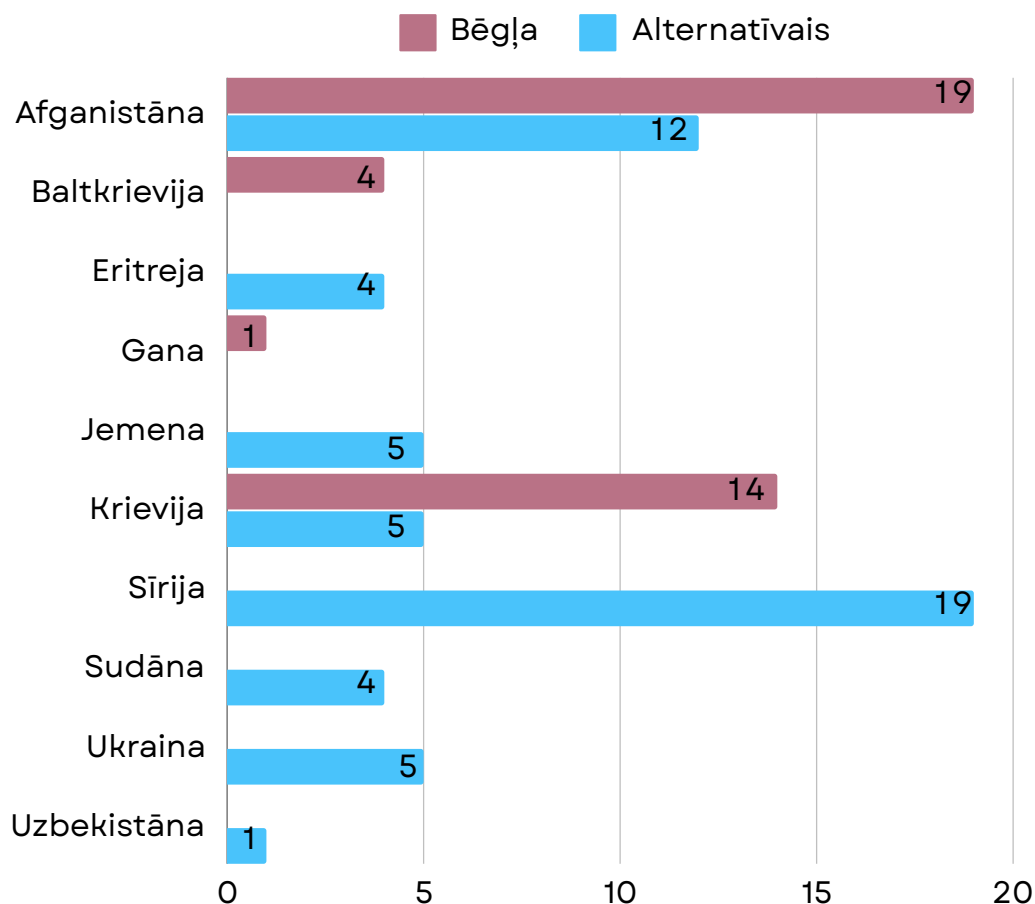

Citas valstis:

Alžīrija (2)	GAMBIJA (2)	MEKSIKA (1)	TURCIJA (3)
Centrālāfrika (1)	IRĀNA (5)	MOLDOVA (1)	UKRAINA (4)
Čīle (1)	IZRAĒLA (1)	NIGĒRIJA (2)	VENECUĒLA (1)
Etiopija (1)	KONGO DR (4)	SOMĀLIJA (6)	ZIMBABVE (2)
Eritreja (1)	MAROKA (4)	SUDĀNA (1)	NENOTEIKTS (1)

STATISTIKA*

PMLP PIEŠĶIRTO BĒGĻA UN ALTERNATĪVO STATUSU SKAITS:

PAGaidu aizsardzības statuss Latvijā

- piešķirts **2637** personām;
- Ukrainas civiliedzīvotāju, kuriem piešķirta **uzturēšanās atļauja** – trešās valsts pilsoņa personas apliecība – uz vienu gadu (saskaņā ar Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likuma 3.panta otro daļu) skaits - **3370** personas;
- Ukrainas iedzīvotāju **mobilizācijas vecumam** (saskaņā ar Ukrainas normatīvajiem aktiem) un dzimumam **netiek piešķirta tiesiskā nozīme**, piešķirot pagaidu aizsardzības statusu Latvijas Republikā.

LCC JAUNAIS PROJEKTS

Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā

No 2024.gada 1.jūlija Latvijas Cilvēktiesību centrs uzsāk projektu “**Reģionālās sadarbības stiprināšana bēgļu jomā – solis uz priekšu cilvēktiesību un ilgtspējas virzienā**” (angļu valodā – “Strengthening regional cooperation for refugees – one step forward to human rights and sustainability”).

Projektu atbalsta Ziemeļvalstu un Baltijas valstu NVO programma (Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā)*

Projekts būs saistīts ar ciešu un profesionālu sadarbību ar kolēģēm/-iem no **Igaunijas, Lietuvas, Somijas, Dānijas, Norvēģijas un Zviedrijas** nevalstiskajām organizācijām, veidojot sinerģiju ar vienotu mērķi – uzlabot tiesiskuma, taisnīguma un demokrātijas standartu ieviešanu Ziemeļeiropas un Baltijas valstīs patvēruma jomā.

Projekta ietvaros kolēģes/-i ieradīsies Latvijā, lai uz vietas piedalītos kopējās aktivitātēs gan tiesībteorētiskajā plaknē (ieskaitot vadlīniju bēgļu ģimeņu atkalapvienošanās jomā izstrādē) ar skatu uz nākotnes tiesībām, gan novērotu šībrīža patvēruma meklētāju aizturēšanas praksi.

Mēs ticam, ka, apvienojot spēkus, situācijas uzlabošana ir iespējama misija. Un mūsu pienākums ir nebūt vienaldzīgiem. Tādēļ mūsu moto – “Mērķpilni vienoti” (*United for a reason*).

*Šī ziņa ir tapusi ar Ziemeļvalstu Ministru padomes finansiālu atbalstu. Par ziņas saturu atbild Latvijas Cilvēktiesību centrs un tas ne vienmēr atspoguļo Ziemeļvalstu Ministru padomes oficiālo viedokli vai politiskās nostādnes.

KAS AKTUĀLS ADMINISTRATĪVAJĀ RAJONA TIESĀ?

No 2024. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam, pamatojoties uz Administratīvās rajona tiesas spriedumu, PMLP piešķīra bēgļa statusu trīs personām un alternatīvo statusu arī 3 personām.

22. janvāra spriedumā tiesa atzina, ka patvēruma meklētājam - skolotājam no Krievijas, ir labi pamatotas bailes no vajāšanas saistībā ar **politisko viedokļu** (pret karu Ukrainā) paušanu skolas kolēģu un skolēnu vidū.

Ģimenes no Krievijas lietā pieteikums tika apmierināts daļēji. Vienam pieaugušajam un diviem nepilngadīgiem tiesa piešķīra **alternatīvo statusu** (tika ņemts vērā bērnalabāko interešu princips), bet attiecībā uz otru pieaugušo tiesa konstatēja **valsts drošības apdraudējumu**, kā rezultātā bija atteikums piešķirt starptautisko aizsardzību (1. marta spriedums).

Kādā citā lietā tiesa nolēma apmierināt pieteikumu, uzliekot pienākumu PMLP piešķirt bēgļa statusu patvēruma meklētājam no Ganas, pamatojoties uz bailēm no vajāšanas **seksuālās orientācijas dēļ** (30. aprīļa spriedums).

Ģimenes atkalapvienošanas lietā, tiesa konstatēja Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta lēmumus par atteikumiem izsniegt vīzas par prettiesiskiem. Tiesa atzina, ka iestāde nav informējusi pieteicējus par pareizās procedūras izvēli (4. aprīļa spriedums).

LĪDZ ŠIM NEPIEREDZĒTS

Pieteicēji - četri persiešu etniskās izcelsmes un musulmaņu ticības Irānas pilsoņi, pameta Irānu 2022. gadā tikumības policijas vajāšanas dēļ. Viņi caur Krieviju un Baltkrieviju devās uz Latviju, kur 2022.gada 8. decembrī lūdza patvērumu un tika aizturēti.

Vēlāk viņi pārcēlās uz Vāciju, kur atkārtoti lūdza patvērumu 2023. gada 29. martā.

Atbilstoši Dublinas regulai, Vācija pieņēma lēmumu par personu nosūtīšanu uz Latviju kā atbildīgo valsti par patvēruma iesniegumu izskatīšanu. Pieteicēji apstrīdēja lēmumu tiesā, norādot uz “sistēmiskiem trūkumiem Latvijas patvēruma procedūrā”.

Tika argumentēts, ka Latvijā patvēruma meklētāji tiek aizturēti bez individuālas aizturēšanas pamatojuma pārbaudes. Kā arī tika norādīts uz to, ka patvēruma meklētājiem ir ierobežotas iespējas efektīvi izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus, jo viņu argumenti netiek pienācīgi ņemti vērā tiesā par aizturēšanas nepieciešamības izvērtēšanu. Aizturēšanas centros tiek ziņots par nepietiekamu ventilāciju, ierobežotu piekļuvi ārpasaules kontaktiem un neatbilstošu nepilngadīgo izmitināšanu. Kā arī prasītāju prāt pastāv risks, ka atgriežoties atkal uz Latviju, tie tiks aizturēti, pamatojoties uz tiem pašiem apstākļiem, kādi bija iepriekš.

Tiesa piekrita pieteicēju norādītajam, ka Latvijas patvēruma procedūrās pastāv būtiski trūkumi, kas rada necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risku, pārkāpjot Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 3. pantu. Šie trūkumi ietver nepietiekamu aizturēšanas pamatojuma pārbaudi, neatbilstošus aizturēšanas apstākļus un nepilnīgu individuālo situāciju izvērtēšanu, īpaši attiecībā uz neaizsargātām personām, piemēram, nepilngadīgajiem.

SPRIEDUMS PIEEJAMS VĀCU VALODĀ AR KOPSAVILKUMU ANGLŪ VALODĀ:
[HTTPS://WWW.ASYL.NET/RSDB/M31873](https://www.asyl.net/rsdb/m31873)

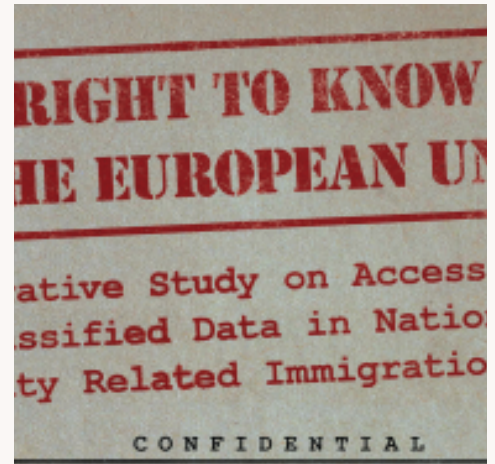
STARPTAUTISKIE PĒTĪJUMI

Darbam noderēs:

1

Aprīlī Ungārijas Helsinku Komiteja (*Hungarian Helsinki Committee*) nopublicēja apjomīgu salīdzinošu pētījumu par **pieeju ierobežotai informācijai** ar migrāciju saistīto lietu kategorijās. Saturisku ieguldījumu par Latvijas regulējumu sniedza Latvijas Cilvēktiesību centra juristi.

[HTTPS://HELSINKI.HU/EN/WP-CONTENT/UPLOADS/SITES/2/2024/04/THE-RIGHT-TO-KNOW-IN-THE-EUROPEAN-UNION-2024.PDF](https://helsinki.hu/en/wp-content/uploads/sites/2/2024/04/the-right-to-know-in-the-european-union-2024.pdf)

2

Ņemot vērā Ģimenes apvienošanas direktīvas (2003/86/EK) pieņemšanas 20. gadadienu un jaunāko Eiropas Savienības Tiesas (EST) un Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) judikatūru, aprīlī ir publicēts jaunākais ziņojums par praksi Eiropas Migrācijas tīkla dalībvalstīs attiecībā uz **ģimenes apvienošanu starptautiskās aizsardzības saņēmējiem**.

[HTTPS://HOME-AFFAIRS.EC.EUROPA.EU/SYSTEM/FILES/2024-04/EMN_INFORM_FAMILY-REUNIFICATION_190424.PDF](https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2024-04/emn_inform_family-reunification_190424.pdf)

3

Vadlīnijas tiesnešiem un *fact-finders* **darbam ar brīvi pieejamo (open source) informāciju** un tās avotiem patvēruma lietās.

https://www.trueproject.co.uk/files/ugd/55728f_829d5723ab994ec5aa40e11ef1a09cbb.pdf

■ **Evaluating digital open source imagery: A guide for judges and fact-finders**

EIROPAS SAVIENĪBAS PATVĒRUMA AĢENTŪRAS JAUNIE ZIŅOJUMI:

VALSTS FOKUSĀ: **SUDĀNA**

[HTTPS://EUAA.EUROPA.EU/PUBLICATIONS/S
UDAN-COUNTRY-FOCUS](https://euaa.europa.eu/publications/sudan-country-focus)

IZVĒRTĒŠANAS VADLĪNIJAS: **AFGANISTĀNA**

[HTTPS://EUAA.EUROPA.EU/PUBLICATIONS/C
OUNTRY-GUIDANCE-AFGHANISTAN-MAY-
2024](https://euaa.europa.eu/publications/country-guidance-afghanistan-may-2024)

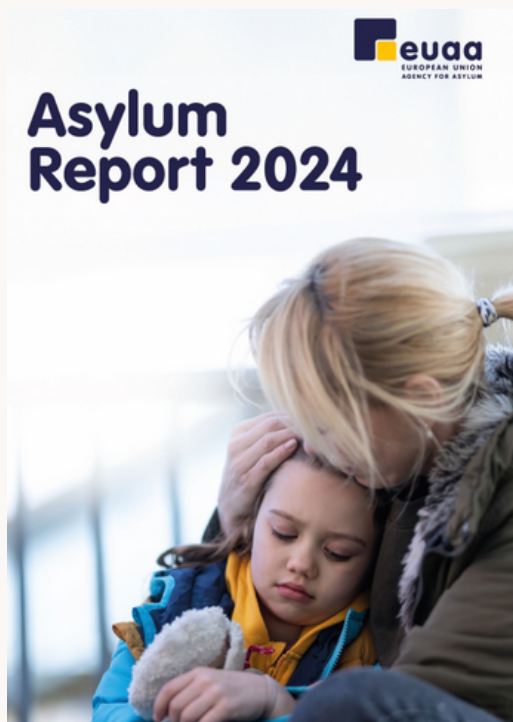

VALSTS FOKUSĀ: **IRĀKA**

[HTTPS://EUAA.EUROPA.EU/PUBLICATIONS/I
RAQ-COUNTRY-FOCUS](https://euaa.europa.eu/publications/iraq-country-focus)

DROŠĪBAS SITUĀCIJA: **IRĀKA**

[HTTPS://EUAA.EUROPA.EU/PUBLICATIONS/I
RAQ-SECURITY-SITUATION](https://euaa.europa.eu/publications/iraq-security-situation)

PUBLICĒTS VISAPTVEROŠS ZIŅOJUMS
PAR SITUĀCIJU PATVĒRUMA JOMĀ
EIROPAS SAVIENĪBĀ PAR 2023. GADU,
KAS IETVER ŠĀDAS TĒMAS:

- GLOBĀLĀS IZMAIŅAS PATVĒRUMA JOMĀ;
- EIROPAS KOPĒJĀS PATVĒRUMA SISTĒMAS DARBĪBA;
- MAZĀKAIZSARGĀTO PERSONU TIESĪBU AIZSARDZĪBA;
- ESPA SNIEGTAIS ATBALSTS.

[HTTPS://EUAA.EUROPA.EU/PUBLICATION
S/ASYLUM-REPORT-2024](https://euaa.europa.eu/publication/asylum-report-2024)

MISĒKĻU ZELTA FONDS

#MESPROTAMPASMIETIESPARSEVI

Liliana Garkalne: “[..] **Но пограничники как особенные люди**”

(Robežsargi kā īpašie ļaudis)

Kontekstā: “профессионально обучены, они должны понимать какие то спецификации, какие то сигналы, что человеку нужна эта защита[..]”
(fragments no intervijas Latvijas Radio 4)

Edgars Oļševskis: “[..] **Одна статья - это как бы просто одна статья**”

(Viens pants - tas nūdien ir tikai viens pants)

kontekstā: “И если она не справедлива например, то ее надо менять. Если она не правильно применяется, то надо менять ее применение[..]”

(fragments no intervijas Latvijas Radio Latgales studijai)

KONTAKTI:

LILIANA@HUMANRIGHTS.ORG.LV

EDGARS@HUMANRIGHTS.ORG.LV

OFFICE@HUMANRIGHTS.ORG.LV

TĀLRUNIS (WHATSAPP): +37126303434

FACEBOOK: [HTTPS://WWW.FACEBOOK.COM/LCHRLCC/](https://www.facebook.com/LCHRLCC/)

TWITTER: @LCC_LCHR

SKOLAS IELĀ 21, 6. STĀVS, 609C